

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomantky:	Kateřina Kopejtková
Téma práce:	Jméno člověka v soukromém právu
Rozsah práce:	223 592 včetně mezer (dle prohlášení autorky)
Datum odevzdání práce:	14. 06. 2021 (v elektronické podobě) 17. 06. 2021 (v tištěné podobě)

Autorka se v oponovaném díle zabývá zajímavou a aktuální problematikou, které není v kvalifikačních pracích tohoto druhu věnována častá pozornost, přestože má z právního, ale i ze společenského hlediska nemalý význam. Rozhodla se podat komplexní výklad o jménu člověka v rámci českého soukromého práva, a to s ohledem na jeho osobnostní a také společenskou povahu. Tomu nutně odpovídá autorkou zvolený metodologický přístup. Je třeba podotknout, že práce se vyznačuje silným kompilačně-deskriptivním charakterem, což celkově snižuje její kvalitu.

Lze souhlasit s autorkou, že cíl práce, který si vytyčila, se jí podařilo naplnit. Domnívám se ale, že diplomantka se měla hlouběji zaměřit na některé specifické, ryze soukromoprávní aspekty související s ochranou práva člověka na jméno a s identifikací povahy tohoto práva. Z pohledu soukromého práva je zásadní otázkou určení, zda právo na jméno spadá do oblasti ochrany osobnosti fyzické osoby, tedy zda je možné jméno člověka označit za jeden z jeho osobnostních statků. Na tomto místě mohla být autorka odvážnější a s využitím analytické metody se více ponořit do svého vědeckého zkoumání. Zajímavým by jistě také bylo například zjištění, do jaké míry může mít používání pseudonymu negativní vliv na platnost právního jednání, nebo jaké konkrétní právní důsledky může mít v praktické rovině změna osobního jména či příjmení anebo používání jiného než vlastního jména v právním styku. Možná až zbytečně si autorka naopak všímá otázek, které mají čistě veřejnoprávní rozměr, byť nepochybně nelze odhlédnout od skutečnosti, že právní úprava jména člověka obsažená v občanském zákoníku úzce souvisí s dalšími právními předpisy, zejména se zákonem o matrikách. Blíže by pak autorka měla vysvětlit, v jakém smyslu je potřebné, aby při neoprávněném zásahu do jména člověka (s výjimkou zpochybnění práva ke jménu) došlo k majetkové újmě (s. 24). Hovoří-li v souvislosti s neoprávněným zásahem do jména o náhradě majetkové újmy, není rovněž zřejmé, jaký význam má pro možnost uplatnění nároku na její náhradu rozlišování, zda bylo do práva na jméno zasaženo jako do jednoho z přirozených práv (s. 25). Kladně hodnotím fakt, že diplomantka prokázala velkou znalost judikatury, včetně významných rozhodnutí Soudního dvora EU souvisejících s daným tématem. To nabízí čtenáři možnost srovnání přístupů v jednotlivých evropských jurisdikcích. Je však zapotřebí poznamenat, že závěry rozhodovací praxe, které jsou v díle precizně uvedeny, autorka mohla podrobit podrobnějšímu rozboru a vlastnímu kritickému zhodnocení.

Ze systematického hlediska je text přehledně a jasně rozdělen. Jeho struktura je logická a jednotlivé výklady na sebe navazují. Je respektováno předepsané členění pro odborný text, který je rozdělen do osmi základních tematických celků. Práci nechybí úvod ani závěr. Na řadě míst se lze nicméně setkat s právně-terminologickými a stylistickými nesrovnalostmi. Především nepovažují za vhodné mluvit o „dědičnosti“, resp. „nedědičnosti“ jména a příjmení (s. 3, 28 a 32), ani o „všeobecných osobnostních právech“ (s. 13), protože existuje jen jedno všeobecné

osobnostní právo. V textu se často objevují překlepy a z jazykového hlediska krkolomná vyjádření jako např. na s. 3 („Rozepsání definice ...“), s. 13 („občanského zákoníků“), s. 23 („... , kde je výslovné zakotvení uvedeno.“), s. 24 („Nastává polemika se skutečností, ...“), s. 24 („je dodána podmínka způsobení újmy“), s. 27 („... nevíme tedy. Kdo pod pseudonymem jedná.“), s. 33 („... přijímání cizích jmen je pro nás zůstane složité ...“), s. 46 („V uvedeném paragrafu § 69 ZM, ...“), s. 46 [„... , pouze písmeno c) je v případě manželství ve výčtu upraveno, a to na manžel či partnerka je cizinka.“], s. 49 („... přepisu jména fyzických osob ...“), s. 91 („Na druhou stranu ...“). Někdy se objevuje kostrbatá větná skladba (viz poslední věta na s. 18 nebo poslední dvě věty na s. 33). V odborném právním textu by se nemělo vyskytovat laické označení „nový občanský zákoník“ (s. 3). Na s. 5 autorka uvádí, že se přiklání k „zařazení jména člověka mezi osobnostní práva“. Zde by bylo vhodnější mluvit o jménu jako o osobnostním statku, který je předmětem osobnostního práva. Na s. 20 je uvedeno, že „nejčastěji dochází k porušení práva na jméno společně s jinými osobnostními právy, především právem na soukromí, důstojnost či osobní čest a dobrou pověst.“ Toto tvrzení by se slušelo doplnit některými konkrétními, třeba i hypotetickými příklady. Pojem „dobrá pověst“ by měl zůstat vyhrazen pro zásahy do nehmotné sféry právnické osoby.

I přes uvedené výtky ovšem konstatuji, že diplomantka v předkládané práci prokázala samostatnost při zpracování zvoleného tématu, schopnost zorientovat se v právní úpravě, doktríně i v relevantní judikatuře. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením: prospěla – velmi dobře. U ústní obhajoby by se autorka mohla vyjádřit k následujícím otázkám:

Proč by právo na jméno člověka mělo být řazeno do kategorie osobnostních práv? Bylo by možné nalézt nějaký věcný argument pro tvrzení, že jméno podle platné právní úpravy netvoří předmět všeobecného osobnostního práva? Jaký důsledek by mělo, pakliže by právo na jméno nebylo zahrnuto mezi osobnostními právy?

V Praze dne 5. 9. 2021 _____

JUDr. Vít Lederer, Ph.D.
oponent